Хорография.

Писма изъ Ахж-челебийско.

От Ш.

XII.

Както е расположено селото Алами-дере въ първоначалното захващанье на Аламидерския долъ къмъ коритото на сжща Арда, то отъ дѣсно се намѣрватъ двѣтѣ български селца *Фатово* и *Габрово*.

Тѣ сж расположени на полянчестото било на склона, който отдѣля двата дола—Чакманския и Аламидерския. По тоя начинъ и двѣтѣ тия селца заедно съ Аламидере съвпадатъ въ нанадолнището къмъ сжща Арда, когато до сега споменжтитѣ (Устово, Райково, Пашмаклж и др.) стоjжтъ въ долинитѣ на лѣвитѣ Ардини притоци. Фатово е по-къмъ сѣверъ, а Габрово къмъ югъ. Когато се дойде отъ Ксанти и въобще отъ Приморската равнина до селото Аламидере, пжтьтъ се раздѣля на два клона: единия, главния, се навалям за селото Устово и отъ тамъ за Пловдивско, а другия за селото Пашмаклж, гдѣто се намѣрватъ казалийскитѣ правителственни учреждения на Ахж-челебийската кааза. Това село, при всичко че се намѣрва 1 часъ до границата и че е тласнжто на края на една толкова голѣма и по население, и по пространство Ахж-челебийска кааза, напослѣдъкъ е обърнжло особно внимание на турското правителство поради важностьта си въ стратегическо и други отношения. А това е много важно да се знае и въ отношение сѣдалището на Рупчоската околия, съпрѣдѣлна съ Ахж-челебийската, което кой знае по какви причини не се остави на мѣстото си въ Чепеларе, гдѣто Румелийското правителство много сполучливо го бѣ поставило, а се прѣмѣсти въ 1890 година въ отдалеченото въ вжтрѣшностьта село Хвойна.

Напослѣдъкъ е вече проектиранъ коларски пжть отъ Приморската равнина до Пашмаклж и ще минава направо, като ще се отдѣли отъ Аламидере клонъ и до Устово.

Споменжтитѣ селца стоjжтъ на $^3/_4$ часа отъ Аламидере, $1^1/_4$ часъ отъ Устово и $1^1/_2$ отъ Долно Райково. Фатово е по-къмъ сѣверъ, а Габрово къмъ югъ. И двѣтѣ сж раздѣлени по на двѣ махали, първото на Горно Фатово, Долно Фатово, и второто на Горно Габрово и Долно Габрово. Цѣло Фатово брои 76 кжщи, а Габрово 34, всичкитѣ само български.*) Мѣстоположението и на двѣтѣ тия селца е едно отъ най-живописнитѣ. Кжщитѣ стоjжтъ пръснжти по равна поляна, обърнжта цѣла на грижливо обработени ниви и градини съ изобилни овощни дървета и прѣвъсходни води. Като малки селца съ доволно широкичко землище тукъ не сж изсѣчени горитѣ, както въ повечето села, па и населението не е както помашкото: да се поминава само съ землedѣлие и поради това да търси почва за работенье въ гористтѣ мѣста, гдѣто прьстьта е запазена отъ дърветата. Изоколо Фатово и Габрово има прѣлестни борови и букови горички, ако и малки на пространство. Поминъчно тия селца не приличатъ на други като тѣхъ малки селца. Мжжетѣ сж едни скотовъдци на дребенъ добитъкъ—овци и кози—а другитѣ дюлгери. Женитѣ работjжтъ нивитѣ, отглеждатъ пчели, добитъкъ, овощия и поради това тукъ се сьглежда единъ по-охоленъ животъ въ сравнение дори и съ голѣмитѣ и търговски села въ тая кааза, цвѣтуща до не отдавна. Ни въ едното, ни въ другото има кръчми. Климатъ, мѣстоположение, води, животъ, дѣвственность въ нравитѣ — всичко това

---

*) Статистическитѣ свѣдения за всичкитѣ български села въ Ахж-челебийско сж събрани прѣзъ 1890 год. Б. на А.

тукъ привлича неволно чувствата на човѣка, макаръ той да бѫде колкото ще комфортенъ. Такива селца наистина сѫ за похвала, а живота въ тѣхъ за завижданье. Едно е само злото, че въ просвѣтно отношение тѣ сѫ най за окайванье. Въ Габрово нѣма нито черква, нито училище, а въ Фатово има една прѣкрасна черква, доста голѣма и каменна, сградена въ 1870 год., а въ 1873 г. освятена отъ покойния дѣдо Панаретъ, когато той бѣ назначенъ првъвъ български въ Пловдивската епархия митрополитъ, слѣдъ учреждаваньето на св. Екзархия. Училище нѣма и въ Фатово и нито е имало до сега. Въ това отношение тия сѫ съвсѣмъ злѣ. Двѣтѣ селца административно влазятъ въ Долно Райковската община, която, както е извѣстно, се дѣли на два враждебни лагера—гъркомани и екзархисти — та поради това нищо не е помогнжло до сега за просвѣтнитѣ нужди на тия селца. Дори и священникъ не имъ се е допущало отъ Д. Райковци да си иматъ, подъ прѣдлогъ, че не могжтъ да издържжтъ такъвъ. Едва отъ нѣкоя година насамъ тѣ вече си съставихж двѣтѣ селца една енория и сега имъ священнодѣйствува единъ прѣстарѣлъ и съ прѣминжла възрасть священникъ.